

Đề bài

Thông điệp Lưu Quang Vũ gửi đến người đọc qua Hồi 7 vở kịch

**Hồn Trương Ba,
da hàng thịt**

Bài làm

Trong truyện cổ dân gian nước ta có truyện *Hồn Trương Ba, da hàng thịt*. Từ cốt truyện của truyện cổ dân gian đó, Lưu Quang Vũ đã phát huy năng lực sáng tạo nghệ thuật, sáng tác một vở kịch lớn gửi đến người đọc những thông điệp về bản thể và cách sống của một con người, cụ thể là quan hệ giữa thể xác và cách sống chân thực, lẽ sống vì mọi người.

Về quan hệ giữa thể xác và linh hồn, truyện dân gian cùng quan niệm linh hồn phải có thể xác thì mới có chỗ trú ngụ và thể xác phải có linh hồn thì mới sống được nhưng truyện cổ dân gian tuyệt đối hóa vai trò của linh hồn, coi nhẹ thể xác quá nên khi Trương Ba mượn được thể xác của người bán thịt thì Trương Ba coi mình là Trương Ba 100% và không băn khoăn gì về hình dạng của mình, cũng không có biến đổi gì trong tính cách....

Lưu Quang Vũ có kế thừa truyện cổ dân gian, ông cũng nhấn mạnh vai trò cao hơn của linh hồn so với thể xác. Trương Ba khi sống lại trong thân xác anh hàng thịt thì biết nhận mình là Trương Ba (dựa vào kí ức, tình cảm và ý thức tức là dựa vào phần hồn của mình). Vợ Trương Ba sau khi kiểm tra kí ức của Trương Ba cũng nhận chồng, Trương Hoạt, bạn thân của Trương Ba cũng vậy. Chỉ con dâu thì càng thương cha chồng hơn, mặc dù lúc này ông mang vóc hình khác vì thấy ở ông đức tính nhân hậu hết như cha chồng xưa.

Tuy nhiên, Lưu Quang Vũ không dừng lại ở đó, ông thấy linh hồn không hoàn toàn độc lập với thể xác, ông nhìn thấy sự chi phối của thân xác đối với linh hồn. Trương Ba trong xác anh hàng thịt, bắt đầu thích ăn tiết canh, uống rượu, nói to, chân tay trở nên thô vụng: động vào làm gãy chò non, chân giẫm lên cả cây sâm quý. Bị Lý Trường xử ban ngày phải sang nhà vợ anh hàng thịt, Trương Ba cũng có lúc bị xao động (ít ra là ở cảm giác) trước cử chỉ thân mật của chị vợ anh ta và phải tự đấu tranh để thoát ra. Chính xác anh đã nói với hồn Trương Ba: *Chính vì âm u đui mù mà tôi có sức mạnh ghê gớm, lắm khi át cả linh hồn cao khiết của ông ấy*. Cuộc tranh cãi giữa xác anh hàng thịt và hồn Trương Ba là cuộc đấu tranh giữa linh hồn và thể xác làm tha hóa linh hồn.

Bản thân Trương Ba cũng tự thấy nhiều điều phiến toái và có nguy cơ tự đánh mất mình. Ông cảm thấy vướng vít xa lạ trong thân xác khác, cháu gái nội ông không nhận ông, vợ ông muốn bỏ đi, con dâu thấy không không chỉ khác lạ về thể xác mà bắt đầu khác về tính tình. Trương Ba cũng đã phải tự nói: *Mày (thân xác) đã thắng rồi đấy, cái thân xác không phải của ta, mày đã tìm đủ mọi cách để lấn át ta*. Trương Ba đã phải tiến hành một cuộc đấu tranh với xác anh hàng thịt, đây là cuộc đấu tranh giữa linh hồn và thể xác trong một con người. Thể xác cũng có tiếng nói riêng của nó, nhu cầu riêng của của nó, những nhu cầu này có cái nhìn chính đáng, có cái không chính đáng, con người phải tiết chế, biết dè nén nhu cầu thể xác, thậm chí phải hy sinh một số nhu cầu...

Trước những phiền toái và nguy cơ tha hóa do sống trong thân xác mượn của kẻ khác, Trương Ba muốn trả lại thân xác cho anh hàng thịt. Nhưng như thế có nghĩa là Trương Ba lại phải chết. Trương Ba sẵn sàng chết vì nếu sống mà không phải là mình, mà mất dần nhân cách, mà nhìn thấy những người khác đau khổ (ví dụ như chị vợ anh hàng thịt *chị ta thật đáng thương*, rồi vợ, rồi con, rồi cháu... như đã nói trên), thì thà chết còn hơn.

Lúc đó có cháu Ty chẳng may ốm chết, Đế Thích định cho hồn Trương Ba nhập vào thân xác cháu, thì cháu Ty được sống lại với hồn Trương Ba, oan hồn Trương Ba được sống trong thân xác bé bỏng của cháu. Trương Ba cũng từ chối vì nếu thế, bị kịch sống không là mình lại tiếp diễn sống gây phiền toái, đau khổ cho những người khác (trước nhất là cho cháu Ty, rồi đến vợ mình...). Trương Ba đề nghị Đế Thích dùng phép thiêng để cứu sống cho cháu Ty còn mình chấp nhận cái chết. Đó là cách duy nhất để hồn Trương Ba có thể thanh thản ở thế giới bên kia. *Từ lúc tôi đủ can đảm đi đến quyết định này, tôi bỗng thấy mình là Trương Ba thật, tâm hồn tôi trở nên thanh thản, trong sáng như xưa.*

Trương Ba chết nhưng linh hồn Trương Ba vẫn sống trong nỗi nhớ của mọi người, sống trong sự sống vẫn đang sinh sôi của cây cỏ, của con người... (Đoạn kết).

Tóm lại, qua vở kịch, Lưu Quang Vũ đã sáng tạo nên một tình huống ẩn dụ có sức lôi cuốn và gợi suy nghĩ sâu sắc, gửi tới người đọc thông điệp: *Trong con người có thực thể là xác và linh hồn, hai thực thể đó có quan hệ hữu cơ với nhau nhưng cũng có tính độc lập tương đối với nhau. Con người phải luôn luôn đấu tranh với bản thân, điều chỉnh, làm chủ những nhu cầu, ham muốn để có được sự thống nhất hài hòa giữa linh hồn và thể xác hướng tới sự hoàn thiện nhân cách. Đó là sống thành thật, sống trong sạch, là sống vì mọi người, không thể sống giả dối, sống bằng mọi giá, sống trên sự đau khổ của người khác... Tư tưởng triết lý của Lưu Quang Vũ, về con người, về quan hệ giữa linh hồn và thể xác, về cách sống của con người vừa biện chứng, vừa lạc quan và cao thượng. Điều này cùng với tài năng sáng tạo nghệ thuật của tác giả đã làm cho vở kịch có giá trị nhân văn cao, vươn tới tầm nhân loại.*